

Н. А. ЛЯШУК
(Севастополь, Україна)

МЕТАПРОСТІР СИСТЕМОТВОРЧОГО ПОНЯТТЯ “ЛІНГВІСТИКА / МОВОЗНАВСТВО”

Упорядковано сучасну українську лінгвістичну термінологію за системотворчим поняттям “лінгвістика / мовознавство”, враховуючи її структурну організацію за тематичними групами та підгрупами.

Ключові слова: термін, лінгвістична термінологія, метапростір, системотворче поняття, багатозначність.

Як особлива знакова система метамова лінгвістики завжди привертала увагу вітчизняних та іноземних мовознавців.

В українському мовознавстві системно-структурну організацію лінгвістичної термінології та окремих її підрозділів, внутрішньосистемні й міжсистемні лексико-семантичні зв'язки, специфіку відношень із лексикою загальноживаної мови, окремі аспекти історичного розвитку, структуру, семантику та функціонування у філософській, науковій і суспільно-політичній спадщині відомих мовознавців, діячів науки та культури, особливості лексикографування частково було досліджено в працях І. І. Огієнка [17; 18], Н. А. Москаленко [12–16], Є. С. Регушевського [20; 21], О. І. Білодіда [1], І. Г. Галенко [3], Л. П. Гнатюк [5], А. М. Варинської [2], В. В. Захарчин [8], В. В. Деркача [7], Л. В. Рогач [22], О. В. Медведь [11], В. М. Підвойного [19], О. С. Масликової [10], І. К. Курабцевої [9], С. М. Дерби [6], В. Й. Чикут [23], Е. С. Ганієвої [4], І. А. Ярошевич [25], Д. Б. Якимович-Чапран [24].

Попри активне дослідження лінгвістичних термінів, досі немає праць, у яких би лінгвістичну термінологію було проаналізовано за сучасним станом її системно-структурної організації з відповідним тематичним, а не мовно-рівневим, галузевим / дисциплінарним (традиційним) та формально-структурним розподілом, що й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Для систематизації української лінгвістичної термінології за системотворчими поняттями відібрано 2018 лінгвістичних термінів, які найчастіше вживають у лексикографічних працях, у предметних покажчиках до підручників із мовознавства чи монографій та у шкільних підручниках. Аналіз семантики цих термінів у їх віднесеності до того чи того поняття, а також урахування логіко-семантичних відношень між термінопоняттями на основі родо-видової (рідко еквівалентної) ознаки дозволив виділити два системотворчі поняття – “лінгвістика / мовознавство” і “мова”, навколо яких організовується відповідний метапростір, що його репрезентують певні ієрархічно зорганізовані тематичні групи й підгрупи термінопонять.

У статті спробуємо упорядкувати сучасну українську лінгвістичну термінологію лише за системотворчим поняттям “лінгвістика / мовознав-

ство”, враховуючи її структурну організацію за тематичними групами та підгрупами.

Зазначимо, що лексично багатозначні терміни можуть входити одразу до двох або більше тематичних груп, оскільки значення таких терміноодиниць репрезентують різні поняттєві простори. Такі терміни в нашій класифікації: спочатку виділяємо жирним шрифтом (напр., *графіка*); далі, аналізуючи значення терміна, зафіксовані в одному або різних джерелах, визначаємо, до якої чи яких тематичних груп їх віднести (напр., аналізований термін має значення “сукупність усіх засобів письма певної мови із графемами, знаками наголосу, розділовими знаками, апострофом” і “розділ мовознавства, що встановлює відповідності між звуковим значенням букв (фонемами) та їх написанням” (КТСЛТ, с. 41), а тому репрезентує різні поняттєві простори, тобто входить до двох тематичних груп: “сукупність мовних одиниць” – системотворче поняття “мова” і “підгалузь мовознавства” – системотворче поняття “лінгвістика / мовознавство”); щоб показати паралельне функціонування багатозначного терміна в різних тематичних групах, після назви такої групи робимо покликання на іншу групу (напр., біля терміна *графіка* у переліку термінів тематичної групи “підгалузь мовознавства” подаємо: див. також групу “сукупність мовних одиниць”; а в переліку термінів тематичної групи “сукупність мовних одиниць” – навпаки: див. також групу “підгалузь мовознавства”); далі в обох випадках в круглих дужках зазначаємо лексикографічні праці, які засвідчують відповідну віднесеність терміна до визначених для нього кількох тематичних груп (напр.: див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ГОСЛТ, ЛЕ, КТСЛТ, СМЛТ, ВДМСД); див. також групу “підгалузь мовознавства” (ГОСЛТ, ЛЕ, КТСЛТ, СМЛТ, ВДМСД).

Випадки паралельного функціонування тих самих термінів у різних тематичних групах підкреслюємо (напр. *когнітивна прагматика*) й зазначаємо тематичні групи, в яких він функціонує. Для цього біля терміна *когнітивна прагматика* у переліку термінів тематичної групи “теорія лінгвістики” подаємо: див. також групи “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика”, “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”; в переліку термінів тематичної групи “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика” – див. також групи “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”, “теорія лінгвістики”; а в переліку термінів тематичної групи когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика” – див. також групи “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика”, “теорія лінгвістики”. Лексикографічні джерела у випадку паралельного вживання однозначних термінів спеціально не зазначаємо, оскільки покликання на такі джерела подаємо в кінці переліку термінів кожної тематичної групи (напр.: ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, ЛЕ, УМЕ).

Тематичну групу формують термінологічні одиниці, об’єднані переважно на основі спільних родових ознак понять (рідше еквівалентних), які у своїй множинності виявів утворюють той чи той фрагмент метапростору системотворчого поняття.

Системотворче поняття “лінгвістика / мовознавство” виформовує фрагмент лінгвістичного простору (метапростору), який репрезентують термінологічні одиниці, об’єднані в такі тематичні групи:

(1) “теорія лінгвістики” – наукові парадигми й методології, аспекти, напрями дослідження, школи, теорії, наукові концепції, підходи в лінгвістиці тощо (100 од.), напр.: *акустична теорія мовлення* (див. також групу “фонетика”), *антропоморфізм*, *антропоцентризм*, *антропонімія* (див. також групи “сукупність мовних одиниць”, “сукупність слів” і “підрозділ лінгвістики” (ЭСЛТП), *біхевіоризм* (див. також групу “психолінгвістика, нейролінгвістика, патопсихолінгвістика”), *вчення про три стилі*, *генеративізм*, *генеративна граматики*, *генеративна семантика*, *гіпотеза моновокалізму* (див. також групу “історія мови”), *гloseматика* (див. також групу “загальне мовознавство”), *глотогонічна теорія*, *глотогонія* (див. також групу “мовне явище / мовний процес” (ЛЕ), *гумбольдтіанство* (див. також групу “загальне мовознавство”), *deskриптивізм* (див. також групу “психолінгвістика, нейролінгвістика, патопсихолінгвістика”), *експансіонізм* (див. також групи “загальне мовознавство”), *експланаторність*, *етноцентризм* (див. також групи “етнолінгвістика”), *етнографія мовлення*, *етнолінгвістика* (див. також групи “перекладознавство”, “етнолінгвістика”), *закон Вернера* (див. також групи “фонетика”, “історія мови”), *закон відкритого складу*, *закон Гавлика* (див. також групи “фонетика”, “історія мови”), *закон Гримма* (див. також групи “фонетика”, “історія мови”), *закон мовної економії* тощо (ВДМСД, ГОСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ, УСТ, ЭСЛТП). Для подальшого структурування цієї тематичної групи на підгрупи в українських лексикографічних працях (та власне й у теоретичних дослідженнях) бракує інформації про те, якою термінологією послуговується та чи та наукова теорія, напрям, наукова парадигма і т. ін.;

(2) “підрозділ лінгвістики” (1772 од.). Для структурування цієї тематичної групи на підгрупи в українському мовознавстві немає спеціально розроблених фахівцями відповідної галузі лінгвістичного знання словників з усіх підрозділів лінгвістики, а також власне наукових досліджень, присвячених термінології таких мовозавчих підрозділів. Тому представлена далі тематична класифікація буде фрагментарною й опирається на ті наукові й лексикографічні праці, в яких термінологія того чи того підрозділу лінгвістики була спеціальним об’єктом дослідження. Це праці І. І. Огієнка [17]; Н. А. Москаленко [12–16]; Л. В. Струганець (КМСТ); О. В. Медведь [11]; Л. І. Мацько (ССТ); К. Ф. Шульжука (КТССУМ); В. Л. Івашенко (СМОТКС); Ф. С. Бацевича (СТМК); Л. О. Вакарюк, С. Є. Панцьо (УСТ); І. А. Ярошевич [25]; Д. Б. Якимович-Чапран [24]; О. О. Селіванової (ЛЕ); Є. Б. Барань (КТСМУМ); С. М. Дерби (СУТПЛ); Д. Г. Бучка, Н. В. Ткачової (СУОТ); А. П. Мартинюк (СТКДЛ), а також колективу авторів енциклопедії “Українська мова” (УМЕ 2000, 2004, 2007) та “Українська мова” (2011) за ред. І. В. Муромцева (УМЕМ):

(2.1) “теоретичне мовознавство” (112 од.):

(2.1.1) “зіставне мовознавство” (17 од.), напр.: *безеквівалентна лексика*, *діалексія*, *діаморфія*, *діасемія*, *діафонія*, *зіставне мовознавство*, *зіставний ме-*

тод, зовнішня реконструкція, компаративна лінгвістика (див. також групу “загальне мовознавство”), контрактивна (конфронтативна) лінгвістика, критерій зіставлення, лакуна, лінгвістична типологія (див. також групу “інтерлінгвістика”), мова-еталон, мова-посередник (див. також групу “перекладознавство”), типологія (див. також групу “мовне явище / мовний процес”) (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, ЛЕ, УМЕ) тощо;

(2.1.2) “генеративізм” (24 од.), напр.: альфа-переміщення, аплікативно-породжувальна модель, відмінковий фільтр, вузол (див. також групу “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”), глибинна структура, інтерпретативізм, інтерпретаційна семантика (див. також групу “лексикологія”), мінімалістська синтаксична теорія, нативізм (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), переглянута розширена стандартна теорія, поверхневі структури (див. також групу “синтаксис”), розширена стандартна теорія, стандартна синтаксична теорія, теорія принципів і параметрів, теорія управління та зв’язування, тета-теорія (див. також групу “теорія лінгвістики”), трансформаційний аналіз (див. також групу “синтаксис”, “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), X-итрих теорія тощо (ЛЕ, СМОТКС, СТКДЛ);

(2.1.3) “загальне мовознавство” (71 од.), напр.: адстрат (див. також групу “соціолінгвістика”), асиметрія системи і середовища, варіантність мови, генеалогічна класифікація мов, гloseматика (див. також групу “теорія лінгвістики”), глотогенез, глогонічна теорія, глотохронологія, гумбольдтіанство (див. також групу “теорія лінгвістики”), дивергенція (див. також групу “історія мови”, “діалектологія, ареальна лінгвістика”), дистаксія, діахронія, експансіонізм (див. також групу “теорія лінгвістики”), експліцитність, епідигматика, закон мовної економії, зовнішня лінгвістика, ізоморфізм, інтерлінгвістика (див. також групу “інтерлінгвістика”, “соціолінгвістика”), категорія, категоризація (див. також групу “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”), компаративна лінгвістика (див. також групу “зіставне мовознавство”), комутація, конвергенція (див. також групу “історія мови”), лінгвометодологія, лінгвостатистика тощо (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.2) “прикладне мовознавство” (200 од.):

(2.2.1) “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика” (60 од.), напр.: автоматизація, автоматизоване робоче місце, актант (див. також групу “синтаксис”), алгоритм (див. також групу “лінгвостатистика”, “лексикографія”), антецедент (див. також групу “морфологія”), база знань, банк даних (див. також групу “лексикографія”), бібліотека (див. також групу “лексикографія”), блок, браузинг, буферизація, валентність (див. також групу “синтаксис”), гніздо, дерево, дериват (див. також групу “словотвір”), дефініція (див. також групу “лексикографія”), домен (див. також групу “лінгвоконцептологія”), екстенціонал (див. також групу “лексикологія”), електронно-обчислювальна машина, еліпсис, забезпечення, інверсія (див. також групу “синтаксис”), індекс (див. також групу “лексикографія”), інтерфейс, інформатика, калька (див. також групу “лексикологія”), картотека (див. також групу “лексикографія”) тощо (ЛЕ, СУТПЛ, УМЕ);

(2.2.1.1.) загальнолінгвістичні терміни й терміни структурної лінгвістики, напр.: *внутрішня форма* (див. також групу “ономастика”), *план значення*, *план вираження*, *транслітерація* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”, “графіка”), *моделювання мови*, *тема / рема*, *традиційний словник* (32,34 %) [6, с. 76];

(2.2.1.2.) власне терміни прикладної (комп’ютерної) лінгвістики, напр.: *інформаційно-пошукова система*, *квазіфлексія*, *контекстний словник*, *робоча станція*, *синтаксичний аналіз*, *фреймова семантика* (61, 02 %) [Там само];

(2.2.1.3.) терміни суміжних наук, зокрема інформатики, напр.: *пошуковий образ документа*, *оператор*, *операційна система*, *програмне забезпечення*, *електронно-обчислювальна машина*; логіки, напр.: *кон’юнкція*, *диз’юнкція*, *двозначна логіка*, *домен*, *десигнат*; філософії, напр.: *аналіз*, *синтез*, *зміст*, *форма*, *предмет*, *об’єкт* та ін. (6, 64 %) [Там само].

(2.2.2) “лексикографія” (104 од.), напр.: *автоматичний словник*, *активний словник*, *активний словниковий запас* (див. також групу “лексикологія”), *алгоритм* (див. також групу “лінгвостатистика”, “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *алолекс*, *алфавіт* (див. також групу “графіка”), *база*, *банк даних* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *бібліотека* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *вибірка* (див. також групу “лінгвостатистика”), *відношення*, *дескриптор*, *детермінанта*, *дефініція* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *джерело*, *довгий семантичний компонент* (див. також групу “лексикологія”), *еквівалент*, *експлікація*, *етимологічний словник*, *інверсійний словник*, *індекс* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *картотека* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *каталог*, *клас одиниць*, *класифікація*, *континуум* (див. також групу “лінгвістика тексту, герменевтика”), *корпус*, *лексикографія* (див. також групи “сукупність мовних одиниць” і “мовне явище / процес” (КРСЛТ, ГОСЛТ, КТСЛТ) тощо (ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.2.3) “перекладознавство” (25 од.), напр.: *ампліфікація* (див. також групу “стилістика / культура мови”), *еквівалентність перекладу*, *етнолінгвістика* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “етнолінгвістика”), *комунікативно-функціональна відповідність (еквівалентність)*, *машинний (автоматичний) переклад*, *мова-посередник* (див. також групу “зіставне мовознавство”), *моделі перекладу*, *норми перекладу*, *переклад*, *перекладацькі лексичні відповідники*, *перекладацькі трансформації*, *перекладознавство*, *прикладна лінгвістика*, *синхронний переклад*, *скопос-теорія перекладу*, *семіотичний універсум* (див. також групу “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика”), *трансфер* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *установка перекладу* тощо (ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.2.4) “лінгвостатистика” (11 од.), напр.: *алгоритм* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”, “лексикографія”), *вибірка* (див. також групу “лексикографія”), *гістограма*, *дистрибуція*, *дистрибутивно-статистичний аналіз* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгво-

методологія”), *ідентифікація*, *таблиця*, *Хі-квадрат* тощо (ЛЕ, СУТПЛ, УМЕ);

(2.3) “внутрішнє мовознавство” (49 од.):

(2.3.1) “історія мови” (29 од.), напр.: *внутрішня реконструкція*, *гіпотеза моновокалізму* (див. також групу “теорія лінгвістики”), *декореляція*, *дивергенція* (див. також групу “загальне мовознавство”, “діалектологія, ареальна лінгвістика”), *етимологічний аналіз слова* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”, “словотвір”), *етимологія* (див. також групу “мовне явище / мовний процес” (ГОСЛТ, ЛЕ, УМЕ, КТСЛТ, УСТ), *Закон Вернера* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “фонетика”), *Закон Гавлика* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “фонетика”), *Закон Гримма* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “фонетика”), *Закон Педерсена* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “фонетика”), *порівняльно-історичне мовознавство*, *порівняльно-історичний метод* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *прамова*, *спрошення* (див. також групу “морфеміка”), *ускладнення* тощо (ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.3.2) “функціональна лінгвістика” (20 од.), напр.: *аспектологія*, *генералізація* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *заперечення* (див. також групу “лексикологія”), *імпліцитна морфологія* (див. також групу “морфологія”), *метод польового моделювання* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *модальність* (див. також групу “морфологія”), *персональність*, *посесивність* (див. також групу “морфологія”), *таксис* (див. також групу “морфологія”), *теорія поля*, *функції мовних одиниць*, *функціоналізм*, *функціональна граматики*, *функціонально-семантична категорія*, *функціонально-семантичне поле* тощо (ЛЕ, СМОТКС, СТКДЛ);

(2.4) “підрозділ лінгвістики за типом мовної одиниці” (830 од.):

(2.4.1) “фонетика” (122 од.), напр.: *абруптивація*, *абсорбція*, *автоматичний синтез звукового мовлення* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *акомодація*, *акустична теорія мовлення* (див. також групу “теорія лінгвістики”), *акцентна парадигма*, *акцентологія*, *алофон*, *апкопа*, *артикулятор*, *артикуляційна база*, *артикуляційна редуція*, *афереза*, *варіант фонемі*, *варіація фонемі*, *веляризація*, *вокалізм*, *гіперфонема*, *гіпотеза моновокалізму*, *глайд*, *глатаїзація*, *дезаспірація*, *депалаталізація*, *дисиміляція*, *електроміограма*, *електропалатограма*, *елізія*, *емфаза*, *епентеза*, *звук*, *звуконаслідування*, *звукосимволізм*, *паралінгвістика* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (УМЕ, СТМК), *пауза*, *перцептивна фонетика*, *просодема*, *просодеміка*, *просодика*, *протеза*, *редуція*, *сегментний рівень*, *сила* (інтенсивність) *звука*, *силабограма*, *сингармонізм*, *синереза*, *синкопа*, *синтагма*, *склад*, *соціофонема* тощо (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, СМЛТ, УМЕ).

(2.4.1.1) “графіка” (22 од.), напр.: *алітерація*, *алограма*, *алограф*, *апостроф* (див. також групу “пунктуація”), *астериск*, *алфавіт* (див. також групу “лексикографія”), *буква*, *бустрофедон*, *графема*, *графіка* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ГОСЛТ, ЛЕ, КТСЛТ, СМЛТ, ВДМСД), *графіті*, *графофонема*, *діакритика*, *ідеограма*, *письмо*, *піктографія*, *розділові знаки*, *транслітерація* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвісти-

ка”, “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *фонографія* тощо (ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, СМЛТ, УМЕ);

(2.4.1.2) “орфографія” (10 од.), напр.: *граматологія, норма, орфограма, орфографія* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ЛЕ, ВДМСД), *орфоенія* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ГОСЛТ, ЛЕ, УМЕ, КТСЛТ, СМЛТ, ВДМСД), *правило, правопис, принцип орфографії* (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ, УМЕМ) тощо;

(2.4.2) “лексикологія” (127 од.), напр.: *абдукція, автоетноніми, агрегатування, аксіологічність* (див. також групу “лінгвістика тексту, герменевтика”), *активний словниковий запас* (див. також групу “лексикографія”), *антоніми, антонімія, архаїзм, архісема, асоціативна структура слова* (див. також групу “психолінгвістика, нейролінгвістика, патопсихолінгвістика”), *асоціативний експеримент* (див. також групу “методологія лінгвістики / лінгвометодологія”), *афективність, варваризм, вульгаризм, гіперонім, гіпонім, гіпонімія, гіпосема, градуальна сема, градуальне шкалювання, граф* (див. також групу “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”), *деетимологізація, демінутив, денотат, десемантизація, десигнат, детермінологізація, дистрибутивний аналіз, диференційна сема, діалектизм, ідіоматика* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ГОСЛТ), *ідіоматичність, імплікаціонал, інтегральна сема, термін, термінологізація, термінологія* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ЛЕ, УМЕ, КТСЛТ), *фактитив, фамільяризація, формальна семантика, фразеологізм, фразеологія* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” тощо (КРСЛТ, УМЕ, КТСЛТ, СМЛТ, ВДМСД) (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ, УМЕМ);

(2.4.2.1) “ономастика” (54 од.), напр.: *агіонімія* (див. також групу “сукупність слів” (ЭСЛТП), *акронім, антропометричність, антропоморфність, антропонім, антропонімізація, антропонімікон, антропонімія* (див. також групи “сукупність мовних одиниць”, “сукупність слів” і “теорія лінгвістики” (ЭСЛТП), *астрононімія* (див. також групу “сукупність слів” (ЭСЛТП), *власне ім'я, власне українська лексика, внутрішня форма* (див. також групу “прикладна (комп'ютерна) лінгвістика”), *гідронімія* (див. також групу “сукупність слів” (ЭСЛТП), *гідронімікон, глосарій, ділова лексика, зоонімія* (див. також групу “сукупність слів” (ЭСЛТП), *експресивно-емоційна лексика, етнонімія* (див. також групу “сукупність слів” (ЭСЛТП), *загальнонавчана лексика, інтернаціональна лексика, іконічний знак, індексальний знак, книжна лексика* тощо (СУОТ, УМЕ, ЭСЛТП);

(2.4.3) “граматика” (494 од.):

(2.4.3.1) “морфологія” (140 од.), напр.: *аблатив, аблаут, автосемантизм, аглютинація, адесив, адресив, алатив, аналітичний спосіб вираження граматичного значення, антецедент* (див. також групу “прикладна (комп'ютерна) лінгвістика”), *аорист, артикль, безособові дієслова, вербоїд, вигук, вид дієслова, відміна, відмінок, внутрішня флексія, вокатив, гаплосемія, герундив, герундій, гетероклізія, гіпостазис, граматика* (див. також групу “сукупність мовних одиниць” (ГОСЛТ, КТСЛТ), *граматикалізація, граматична категорія, граматична форма, граматичне значення, граматичне поле, грамема, дієвідміна, дієприкметник, дієприслівник, дієслово, екватив,*

експерієнтив, елементив, елятив, ергатив, есив, займенник, збірність, зв'язка, зворотність дієслова, іменник, імперфект, імпліцитна морфологія (див. також групу "функціональна лінгвістика"), *інесив, інструктив, інтер'єктивіація, інфінітив* тощо (КТСМУМ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.4.3.2) "морфеміка" (22 од.), напр.: *аломорф, варіант морфемі, дифузія морфем, заміщення морфем, квазіморф, морф, морфема, морфеміка, морфемний аналіз* (див. також групу "методологія лінгвістики / лінгвометодологія"), *морфемний шов, морфонема, морфонологія, морфотактика, нерегулярна морфема, нульова морфема, основотвірна морфема, спрощення* (див. також групу "історія мови"), *субморф, унікальна морфема, форматворча морфема* тощо (КТСМУМ, КТСЛТ, ЛЕ, УМЕ);

(2.4.3.3) "словотвір" (105 од.), напр.: *абревіація, ад'єктивіація, адвербіалізація, амбіфікс, афікс, афіксація, афіксоїд, біморфема дискантна, депрефіксація, дериват* (див. також групу "прикладна (комп'ютерна) лінгвістика"), *дериватологія* (див. також групу "мовне явище / мовний процес" (ВДМСД), *деривація* (див. також групу "мовне явище / мовний процес" (УМЕ, КТСЛТ), *етимологічний аналіз (слова)* (див. також групу "методологія лінгвістики / лінгвометодологія", "історія мови"), *закінчення, зворотна деривація, зрощення, інтерфікс, інфікс, композит, композитоїди, компресія, конверсія, конфікс, концепція синтаксичної природи деривації, корінь слова, кумуляція* (див. також групу "фонетика"), *лексико-семантичний спосіб словотвору, лексико-синтаксичний спосіб словотвору, лексична деривація, модифікація, морфологічний спосіб словотвору, морфологічно-синтаксичний спосіб словотвору, оказіональний словотвір* (див. також групу "мовне явище / мовний процес" (УСТ), *юкстапозит* тощо (ГОСЛТ, КТСЛТ, УСТ, СМЛТ, УМЕ);

(2.4.3.4) "синтаксис" (130 од.), напр.: *актант* (див. також групу "прикладна (комп'ютерна) лінгвістика"), *актуальне членування речення, аргумент, атрибут, валентність* (див. також групу "прикладна (комп'ютерна) лінгвістика"), *відокремлені члени речення, вставлені конструкції, вставні речення, вставні слова, гіпотаксис, головні члени речення, граматикика безпосередніх складників, граматикика залежностей, двоскладне речення, делібератив, еліптичне речення, звертання, зворотне узгодження, ізафет, інверсія* (див. також групу "прикладна (комп'ютерна) лінгвістика"), *керування, комітатив, комунікативна перспектива речення, контрагент, координація, кореляція, ланцюжковий аналіз* (див. також групу "методологія лінгвістики / лінгвометодологія"), *складне речення, складне синтаксичне ціле, складнопідрядне речення, складносурядне речення, словосполучення, сурядний зв'язок, тема, темпоратив* (див. також групу "лексикографія", "когнітивна лінгвістика" / "когнітивно-дискурсивна лінгвістика"), *трансформаційний аналіз* (див. також групу "генеративізм", "методологія лінгвістики / лінгвометодологія"), *узгодження, члени речення* тощо (ЛЕ, КТССУМ, УМЕ);

(2.4.3.4.1) "пунктуація" (14 од.), напр.: *абзац, апостроф* (див. також групу "фонетика"), *багатокрапка, двокрапка, дефіс, дужки, знак оклику, знак питання, кома, крапка, лапки, слеш, тире, три крапки* тощо (КТССУМ, УМЕ, УМЕМ);

(2.4.4) “стилістика / культура мови” (83 од.), напр.: *абсурд, акумуляція, алегорія, алогізм, ампліфікація* (див. також групу “перекладознавство”), *амфіболія, анаграма, анадиплосис, анаколупф, анафора* (див. також групу “лексикологія”), *анакронізм, антиклімакс, антиметабола, антитеза, антифразис, контраст, культура мови* (див. також групи “властивість мови / мовної системи” (ГОСЛТ) і “мовне явище / мовний процес” (КТСЛТ, КМСТ), *літота, мейозис, металепис, метафора, метонімія, міжкультурна комунікація* (див. також групу “типологічний різновид мови” (ЛЕ), *мовленнєвий жанр, не-власне-пряма мова, оксюморон, ортологія* (див. також групу “теорія лінгвістики” (КТСЛТ, ВДМСД), *паліндром* тощо (ВДМСД, ГОСЛТ, ЛЕ, КМСТ, КТСЛТ, ССТ, СТМК, УМЕМ);

(2.5) “зовнішнє мовознавство” (581 од.):

(2.5.1) “етнолінгвістика” (16 од.), напр.: *автоетнонім, алоетнонім, гіпотеза лінгвістичної відносності, етнічна ідентичність, етнічний стереотип, етнолінгвістика* (див. також групу “теорія лінгвістики”, “перекладознавство”), *етноніміка, етноцентризм* (див. також групу “теорія лінгвістики”), *народна етимологія* (див. також групу “мовне явище / мовний процес” (ГОСЛТ, ЛЕ, УМЕ, КТСЛТ, УСТ), *стереотип* тощо (ГОСЛТ, ЛЕ, УМЕ, УМЕМ);

(2.5.2) “інтерлінгвістика” (8 од.), напр.: *інтерлінгвістика* (див. також групу “загальне мовознавство”, “соціолінгвістика”), *лінгвістична типологія* (див. також групу “зіставне мовознавство”), *міжнародна мова, прикладна лінгвістика, теорія лінгвопроекування, штучна мова* тощо (ЛЕ, УМЕ);

(2.5.3) “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика” (138 од.), напр.: *геїтальт, гіпотеза асиметрії, глибинний відмінок, граф* (див. також групу “лексикологія”), *декларативне знання, екстралінгвальна інформація, енциклопедичне знання, знання, інтелект, інтеріоризація, інференція, інформація, категоризація* (див. також групу “загальне мовознавство”), *когнітивізм* (див. також групу “теорія лінгвістики” (УМЕ), *когнітивна граматика, когнітивна лінгвістика, когнітивна прагматика* (див. також групи “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика”, “теорія лінгвістики”), *когнітивна психологія, когнітивна семантика* (див. також групи “теорія лінгвістики”, “лексикографія”), *когнітивно-ономасіологічний аналіз, когніція, колективне позасвідоме, комп’ютерна метафора, конекціонізм* (див. також групу “теорія лінгвістики” (ЛЕ), *концепт* (див. також групу “лінгвоконцептологія”), *концептуалізація, концептуальна картина світу, концептуальна система, концептуальний аналіз, концептуальний граф* тощо (ЛЕ, СМОТКС, СТКДЛ);

(2.5.3.1) “лінгвоконцептологія” (220 од.), напр.: *абстракція, абстрагування, вербалізатор, відчуття* (див. також групу “психолінгвістика, нейролінгвістика, патопсихолінгвістика”), *гносема, горизонт, дерево концептуальних залежностей, домен* (див. також групу “прикладна (комп’ютерна) лінгвістика”), *екологема, елементарний образ, екстеріоризована мова, емотема, емоційний образ, енграма пам’яті, етнологема, зміст / змістова структура концепту, ідеологема, імаген, ім’я концепту, інформема, кластер, концептуальна кластеризація, когнітема, когнітивна база, когнітивна структура, ког-*

нітосфера, колективне несвідоме, комунікатема, константа культури, кон-структ, концепт (див. також групу “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”), концептосфера, концептуальна картина світу, концептуальний аналіз, концептуальний граф, концептуальний рівень, корелативна точка, лінгвоконцептологія тощо (ЛЕ, СМОТКС, СТКДЛ);

(2.5.4) “лінгвокультурологія” (32 од.), напр.: акультирація, етнолінгвіс-тика (див. також групу “теорія лінгвістики”), етноцентризм, інкультурація, код культури, константи культури, концепція ментальних програм, культура, культурна ідентичність, культурна інформація, культурний релятивізм, куль-турний шок, культурні норми, культурно-мовна компетенція, міф (див. також групу “лінгвоконцептологія”), мовленнєвий етикет, модель акультирації, прецедентний феномен, символ (див. також групу “лексикологія”) тощо (ЛЕ, СМОТКС, СТКДЛ);

(2.5.5) “соціолінгвістика” (68 од.), напр.: адстрат (див. також групу “загальне мовознавство”), акролект, арго, білінгвізм, гендер, декреолізація, диглосія, діафон, діалект (див. також групу “діалектологія, ареальна лінгвіс-тика”), еколінгвістика, жаргон, змішана мова, ідіолект, ідіом, індекс мовної різноманітності, інтерація, інтердіалект, інтержаргон, інтерлінгвістика (див. також групу “загальне мовознавство”, “інтерлінгвістика”), інтерфе-ренція, койне, креолізована мова, мовленнєвознавство, мовна політика, мовна ситуація, мовне оточення, мовне середовище, мовний анклав, мовний зсув, мов-ний союз, мовні контакти, моногосія, національний варіант мови, піджин, по-літична лінгвістика (див. також групу “соціолінгвістика”), просторіччя, про-фесійні мови, розмовне мовлення, сленг, соціолект, соціолінгвістика, соціолінг-вістичні зони, соціологічний напрям мовознавства, суржик, сфери мовлення, узус, форма міксації мов тощо (ЛЕ, СМК, УМЕ);

(2.5.6) “методологія лінгвістики / лінгвометодологія” (99 од.), напр.: ав-томатичне оброблення тексту, автоматичний аналіз, автоматичний пере-клад, автоматичний синтез звукового мовлення (див. також групу “фонети-ка”), аналіз (див. також група “властивість мови / мовної системи” (СЛТ), аналіз дискурсу, аналіз за безпосередніми складниками, аналіз конверсаційний, аналіз плану змісту, аналіз речення, аналіз у термінах залежностей, асоціа-тивний експеримент (див. також групу “лексикологія”), дедуктивний метод, деконструкція, дистрибутивно-статистичний аналіз (див. також групу “лінгвостатистика”), етимологічний аналіз (див. також групу “словотвір”, “історія мови”), індуктивний метод, інтерпретація тексту (див. також гру-пу “мовне явище / мовний процес” (ЛЕ), інтроспекція, кластерний аналіз, когнітивно-ономасіологічний аналіз, компонентний аналіз, конверсаційний аналіз, конструктивний метод, контекстний аналіз, контекстологічний ана-ліз, контекстуально-інтерпретаційний метод тощо (ВДМСД, КТСЛТ, ЛЕ, СМЛТ, СМК, УМЕ);

(3) “дослідник мови / лінгвіст / мовознавець” (18 од.), напр.: грама-тист, дериватолог, діалектолог, етимолог, історик мови, лексикограф, лекси-колог, лінгвіст, мовознавець, ономаст, русист, семасіолог, синтаксист, сти-ліст, термінолог, філолог, фонетист, фонолог, фразеолог тощо (ВДМСД, ГОСЛТ, КРСЛТ, КТСЛТ).

Зазначимо також, що є випадки паралельного функціонування тих самих термінів у різних підрозділах мовознавства. Наприклад, у тематичному покажчику “Лінгвістичної енциклопедії” О. О. Селіванової (ЛЕ, с. 836–843) об’єднано термінологію таких галузей лінгвістики:

- “комунікативна лінгвістика, паралінгвістика, дискурсологія, лінгвопрагматика” (напр.: *автокомунікація, адресант, адресат, аксіальна комунікація, аналіз дискурсу, бехабітив, вербальна комунікація, вердиктив, гаптика* (див. також групу “мовне явище / мовний процес” (УМЕ), *декларатив, директив, дискретність дискурсу, дискурс, дискурсивна практика, дискурсивна психологія, дискурсивний час і простір, дискурсологія, діалог, діалогічність, екзерцитив, еколінгвістика, експозитив, інтенція, інтепретанта, інтерактивність, кінема, кінетика, когнітивна прагматика* (див. також групи “теорія лінгвістики”, “когнітивна лінгвістика” / “когнітивно-дискурсивна лінгвістика”), *когнітивний дисонанс, комісив, комунікант, комунікативна адаптивність, комунікативна адаптивність, комунікативна компетенція, комунікативна кооперація, комунікативна тактика, комунікативне середовище, комунікативний самоконтроль, комунікація, конверсаційний аналіз* тощо);

- “психолінгвістика, нейролінгвістика, патопсихолінгвістика” (напр.: *аграфія, алексія, апперцепція, асоціативна структура слова* (див. також групу “лексикологія”), *асоціативне поле, аттитюд, афазія, біхевіоризм* (див. також групу “теорія лінгвістики”), *відчуття* (див. також групу “лінгвоконцептологія”), *внутрішнє мовлення, внутрішня програма мовлення, генетична психологія, гештальтпсихологія, глосолалія, дескриптивізм* (див. також групу “теорія лінгвістики”), *емпатія, етнолінгвістика, змінені стани свідомості, інтуїція, калібрування, конгруентність, магічне число Дж. Міллера, механізми мовлення, Мілтон-модель, мовленнєва агнозія, мовленнєва апраксія, мовленнєва дизартрія, мовленнєва дисоціація, мовленнєві помилки, мовна девіація* тощо);

- “лінгвістична типологія, універсологія” (напр.: *абсолютив, аглютинативна мова, аморфна мова, аналітична мова, ергативна мова, ізолятивна мова, інкорпоративна мова, коренева мова, лінгвістична типологія, лінгвостатистика, мовні універсалії, номінативна мова, ностратичні мови* (див. також групу “історія мови”), *полісинтетична мова, типологічна класифікація мов, флективна мова, фреквенталія, характерологія, ізолятивна мова, інкорпоративна мова, фреквенталія, фузійна мова* тощо);

- “діалектологія, ареальна лінгвістика” (напр.: *ареальна лінгвістика, говірка, дивергенція* (див. також групу “загальне мовознавство”, “історія мови”), *діалект* (див. також групу “соціолінгвістика”), *діалектний ареал, діалектологія, діаморф, ізоглоса, інтердіалект, лінгвогеографія, мовний ареал, наріччя, соціолінгвістика* тощо);

- “лінгвістика тексту, герменевтика” (напр.: *адресантність, аксіологічність* (див. також групу “лексикологія”), *алюзія, амбівалентність, антиципація, белетристична лакуна, герменевтичне коло, гіпотеза глибини, глибина зв’язності, граматична зв’язність, дейксис, деконструкція, дієгезис, екстралінгвальна інформація, емотивність, емпатія, завершеність тексту, задум тексту, зв’язність, змістово-концептуальна інформація, ізотопія, імплікатура, імплікація, імпліцитна зв’язність, інтеграція тексту, інтерпретація*

тексту, інтертекстуальність, інформативність, інформація, когезія, когерентність, композитна рамка, контекст, контекстуально-інтерпретаційний метод, континуум (див. також групу “лексикографія”), контрапункт, кореферентність, лексико-семантична сітка тексту, лексична солідарність, лінгвістика тексту, мерехтливе значення, метафора конструювання тощо.

Функціонування лінгвістичних термінів одразу в кількох підгалузях мовознавства свідчить про те, що ці підгалузі виформовуються паралельно як самостійні наукові дисципліни, тісно пов’язані між собою.

Отже, метапростір системотворчого поняття “лінгвістика / мовознавство” (1890 од.) формують: 3 тематичні групи (найпродуктивніша “підрозділ лінгвістики”, найменш продуктивна “дослідник мови / лінгвіст / мовознавець”); 5 тематичних підгруп першого рівня організації (найпродуктивніша “підрозділ лінгвістики за типом мовної організації”, найменш продуктивна “внутрішнє мовознавство”); 19 тематичних підгруп другого рівня організації (найпродуктивніша “граматика”, найменш продуктивна “інтерлінгвістика”); 8 тематичних підгруп третього рівня організації (найпродуктивніша “лінгвоконцептологія”, найменш продуктивна “орфографія”); 1 тематична підгрупа четвертого рівня організації.

Загальну кількість лексично багатозначних термінів, які функціонують у цьому метапросторі, становить 53 од., тобто 4 % від загальної кількості терміноодиниць метапростору “лінгвістика / мовознавство”, що входять одразу до двох або більше тематичних груп.

Тенденцію до багатозначності в межах метапростору системотворчого поняття “лінгвістика / мовознавство” виявляють терміни, які паралельно функціонують у тематичних групах “теорія лінгвістики” і “підрозділ лінгвістики”, що ілюструє загальну домінуючу тенденцію до використання терміна спочатку на позначення напряму лінгвістики, а потім – на позначення розділу лінгвістики. Пор., напр.: *діахронія* (напряму лінгвістики) → *діахронне мовознавство* (підрозділ лінгвістики), *когнітивізм* (напряму лінгвістики) → (підрозділ лінгвістики), *конекціонізм* (напряму лінгвістики) → (підрозділ лінгвістики), *ортологія* (напряму лінгвістики) → (підрозділ лінгвістики), *парадигматика* (напряму лінгвістики) → (підрозділ лінгвістики), *семантика* (напряму лінгвістики) → (підрозділ лінгвістики).

1. Білодід О. І. Українська мова у науковій творчості О. О. Потебні // Українське мовознавство. – 1974. – Вип. 2. – С. 3–13.
2. Варинская А. М. Становление русской лингвистической терминологии (функционально-стилистический аспект): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Одесский гос. ун-т им. И. И. Мечникова. – Одесса, 1990. – 15 с.
3. Галенко И. Г. К изучению лингвистической терминологии А. А. Потебни // Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки: Тези респ. наук. конф. – Харків: ХДУ, 1985. – С. 47–49.
4. Ганієва Е. С. Кримськотатарська лінгвістична термінологія: історія та сучасний стан: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.13 / Ін-т сходознавства ім. А. Кримського НАН України. – К., 2008. – 19 с.
5. Гнатюк Л. П. Научная терминология в произведениях Г. С. Сковороды: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Ін-т філології Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. – К., 1989. – 20 с.

6. *Дерба С. М.* Українська термінологія в галузі прикладної (комп'ютерної) лінгвістики (логіко-лінгвістичний аналіз): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ін-т філології Київського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. – К., 2007. – 188 с.
7. *Деркач В. В.* Філологічна термінологія М. П. Драгоманова в системі української наукової термінології кінця XIX – початку XX століття: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Сімферопольський держ. ун-т. – Сімферополь, 1998. – 194 с.
8. *Захарчин В. В.* Українська мовознавча термінологія кінця XIX – початку XX століття: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ін-т української мови НАН України. – К., 1995. – 185 с.
9. *Курабцева І. К.* Науково-культурне значення “Букваря южнорусского” Т. Шевченка і “Граматки” П. Куліша // Культура народів Причорномор'я. – 2004. – № 51. – С. 114–116.
10. *Масликова О. С.* Філологічна термінологія Михайла Грушевського: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Сімферополь, 2004. – 176 с.
11. *Медведь О. В.* Українська граматична терміносистема (історія та сучасний стан): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2001. – 17 с.
12. *Москаленко Н. А.* З історії творення української фонетичної термінології // Українська мова в школі. – 1959 (а). – № 3. – С. 8–14.
13. *Москаленко Н. А.* З історії української граматичної термінології: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. – К., 1955. – 360 с.
14. *Москаленко Н. А.* Нарис історії української граматичної термінології. – К.: “Радян. школа”, 1959 (б). – 224 с.
15. *Москаленко Н. А.* Нарис історії української пунктуаційної термінології. – Одеса: Одеський пед. ін-т, 1959 (в). – 32 с.
16. *Москаленко Н. А.* О путях развития украинской лингвистической терминологии // Славянская лингвистическая терминология. – София: Болгарская АН, 1962. – 128 с.
17. *Огієнко І.* Історичний словник української граматичної термінології // Записки Українського Наукового Товариства у Києві. – К.: Друк. 1-ої Друк. спілки, 1908. – Кн. I. – С. 94–129.
18. *Огієнко І.* Історія української граматичної термінології // Українська граматична термінологія з передмовою про розвиток її. – К.: Друк. 1-ої Друк. спілки, 1909. – С. 2–37.
19. *Підвойний В. М.* Лінгвістична термінологія турецької мови: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.13 / Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2001. – 215 с.
20. *Регушевський Є. С.* Мовознавча термінологія І. Я. Франка в світлі його лінгвістичних поглядів. – К.: Київській держ. пед. ін-т, 1961. – 384 с.
21. *Регушевський Є. С.* Фонетична та граматична термінологія наукових і публіцистичних праць І. Я. Франка (Словник) // Лексикографічний бюлетень. – К.: Вид-во АН УРСР, 1960. – Вип. VII. – С. 52–58.
22. *Рогач Л. В.* Семантична основа лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 / Ужгородський держ. ун-т. – Ужгород, 2000. – 191 с.
23. *Чикут В. Й.* Наукові досягнення І. А. Панькевича і їх вплив на розвиток українознавчих лінгвістичних галузей: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ужгородський нац. ун-т. – Ужгород, 2007. – 322 с.
24. *Якимович-Чапран Д. Б.* Лексика на позначення наукових понять з мовознавства у пам'ятках української мови XVI–XVII ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2009. – 19 с.
25. *Ярошевич І. А.* Українська морфологічна термінологія XX – початку XXI ст.: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ін-т української мови НАН України. – К., 2008. – 20 с.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

- ВДМСД – *Бережнюк В. М., Пасік Н. М.* Вступ до мовознавства: Словник-довідник лінгвістичних термінів: Навч. пос. для студ. філол. спец. – Ніжин: НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 152 с.
- ГОСЛТ – *Ганич Д. І., Олійник І. С.* Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
- КМСТ – *Струганець Л. В.* Культура мови. Словник термінів. – Тернопіль: Навч. книга–Богдан, 2000. – 88 с.
- КРСЛТ – *Кротевиц Є. В., Родзевич Н. С.* Словник лінгвістичних термінів. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957. – 360 с.
- КТСЛТ – *Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор. О. Г.* Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. – К.: Либідь, 2001. – 223 с.
- КТСМУМ – *Барань Є. Б.* Короткий термінологічний словник з морфології української мови. – Берегове: Закарпат. угор. ін-т ім.Ф. Ракоці, 2010. – 32 с.
- КТССУМ – *Шульжук К. Ф.* Короткий термінологічний словник синтаксичних термінів // Синтаксис української мови: Підручник. – К.: Видав. центр "Академія", 2004. – С. 397–406.
- ЛЕ – *Селіванова О. О.* Лінгвістична енциклопедія. – Полтава: Довкілля-К, 2010. – 844 с.
- СЛТ – *Ахманова О. С.* Словарь лингвистических терминов. – М.: Советская энциклопедия, 1966. – 606 с.
- СМЛТ – *Литовченко В. М.* Словник-мінімум лінгвістичних термінів. – Вінниця: ВДПУ, 2000. – 40 с.
- СМОТКС – *Іващенко В. Л.* Матеріали до словника-мінімуму основних термінопонять концептуальної семантики // Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. пр. – К.: Ін-т української мови НАНУ, 2006. – Вип. 16. – С. 148–162.
- ССТ – *Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М.* Словник стилістичних термінів // Стилістика української мови: Підручник / За ред. Л. І. Мацько. – К.: Вища школа, 2003. – С. 431–453.
- СТКДЛ – *Мартинюк А. П.* Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 196 с.
- СТМК – *Бацевич Ф. С.* Словник термінів міжкультурної комунікації. – К.: Довіра, 2007. – 205 с.
- СУОТ – *Бучко Д. Г., Ткачова Н. В.* Словник української ономастичної термінології. – Тернопіль: Вид-во "Навч. книга–Богдан", 2011. – 168 с.
- СУТПЛ – *Дерба С. М.* Словник з української термінології прикладної (комп'ютерної) лінгвістики // *Дерба С. М.* Українська термінологія в галузі прикладної (комп'ютерної) лінгвістики (логіко-лінгвістичний аналіз): Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Ін-т філології Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка, – К., 2007. – С. 189–530.
- УМЕ – Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови). – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
- УМЕМ – Українська мова. Енциклопедія / За ред. І. В. Муромцева. – К.: Вид-во "Майстер-клас", 2011. – 399 с.
- УСТ – *Вакарюк Л. О., Паніцьо С. Є.* Український словотвір у термінах. Словник-довідник. – Тернопіль: Джура, 2007. – 260 с.
- ЭСЛТП – Энциклопедический словарь-справочник лингвистических терминов и понятий. Русский язык: В 2 т. / А. Н. Тихонов, Р. И. Хашимов, Г. С. Журавлева и др.; под общ. ред. А. Н. Тихонова, Р. И. Хашимова. – М.: Флинта; Наука, 2008. – Т. 1. – 840 с.

N. A. Liashuk

THE METASPACE OF THE BACKBONE CONCEPT "LINGUISTICS"

Contemporary Ukrainian linguistic terminology in backbone concept "linguistics" is systematized; structural organization of the thematic groups and subgroups is given.

Key words: term, linguistic terminology, metaspase, backbone concept, polysemy.